

“Un honor que el MHP Alex Salmond accepti la invitació de la UCE (Universitat Catalana d’Estiu) com a ponent principal de la 12a conferència internacional de la UCE, en la seva 54a edició.

Si això és possible, és gracies la feina constant d’internacionalització de l’ICEC i la llibertat, amb que tot l’equip rector treballem, en una universitat única com és la UCE i que com bé diu el seu rector Jordi Casassas: ‘La UCE no és de ningú, de cap partit’.

Encara que per alguns això sigui difícil d’entendre.”

Anna Arqué, responsable de l’àrea internacional UCE i portaveu de l’ICEC als PPCC.

Aqui teniu l’enllaç a tota la conferència, incloent la *conversa internacional* amb traducció en directe d’Anna Arqué:

[\(396\) 54a Universitat Catalana d’Estiu - YouTube](#)

Speech by Rt. Hon. Alex Salmond to the 54th International Conference at Universitat Catalana d’Estiu on 20th August 2022 at Prada de Conflent, Catalonia.

El Dret a la Independència / The Right To Independence

TRES NACIONS: UNA CAUSA

L’aportació que pretenc fer a aquesta sessió sobre el dret a la independència es basa molt en l’experiència d’Irlanda, Escòcia i Catalunya.

Faig aquesta elecció per comparació no perquè estic minvant els drets d’altres nacions europees sense Estat a la independència. No ho faig. Tampoc suggereixo que aquests tres exemples siguin idèntics perquè no ho són. Escòcia no és Catalunya i Catalunya no és Escòcia i tampoc, ni l’una ni l’altra, són Irlanda.

Ho faig perquè dins d’aquests tres exemples hi ha prou paral·lelismes per mesurar l’èxit, o no, de diverses iniciatives i estratègies per avançar en el cas de la independència -i per informar-ne i aprendre’n de cara al futur. També es dona la tendència dins de cada nació, a considerar el seu propi cas nacional com alguna mena de *sui generis*, fet que ha ajudat als opositors del canvi democràtic.

Primer les semblances. Tots tres són nacions europees històriques amb identitats i cultures tan fortes i vibrants com qualsevol a Europa.

Els tres moviments nacionals han tingut un gran èxit en l’últim segle. Alguns

assistint a aquesta conferència trobaran aquest comentari un tant sorprenent, tanmateix, és cert.

Fa un segle Irlanda era governada (en forma titular almenys per l'últim Lord Tinent) com ho havia estat des de just després de la invasió normanda d'Anglaterra. Fa cinquanta anys, Catalunya encara estava sota la repressió feixista i fa vint-i-cinc anys Escòcia tenia una administració quasi colonial formada per polítics del partit parlamentari menys reeixit del país, partit que va perdre tots els escons escocesos a les eleccions del Regne Unit de 1997.

Ara Catalunya és autònoma, Escòcia guanya la 'devolució' i Irlanda és independent, tot i que encara està dividida. En tots tres la lluita política per la plena independència continua, però això no ens ha de cegar als avenços substancials que s'han fet.

I hauríem de registrar les diferències. A Irlanda hi va haver una decisió conscient per part d'una part del moviment nacional de continuar perseguint la causa de la unitat irlandesa a través de la lluita armada. No ha estat així a Catalunya després del franquisme ni a Escòcia. Aquests han estat els moviments nacionals més centrats constitucionalment i pacíficament, en la història europea, de fet, mundial.

Ni Espanya ni Anglaterra concediran cap credit ni a Catalunya, ni a Escòcia, per aquest fet.

En canvi ells i els seus domesticats mitjans de comunicació no presentaran cap taca en ells, és allò de 'veure la palla en els ulls dels altres i no veure la biga en els seus'. Però el fet és que la violència política i, de fet, els jocs bruts provenen del poder estatal d'Espanya i la Gran Bretanya, respectivament. Hauríem de portar com a insígnia de coratge, la nostra dedicació al canvi pacífic.

La història de la política irlandesa de l'últim quart de segle apunta la superioritat i les possibilitats de progrés no violent.

Trenta anys de violència, problemes i vessament de sang només van servir per consolidar divisions en la societat nord-irlandesa i, de fet, van condemnar la reunificació primerenca a una petita minoria a la República, almenys mesurada pel rendiment electoral del Sinn Féin.

En canvi, després de 25 anys de pau, el Sinn Fein s'erigeix ara com la força política més gran al nord i al sud de la frontera. Com a resultat, la unitat irlandesa com a estat europeu independent està ara més a prop que en qualsevol moment des de la partició.

El dret d'aquestes tres nacions a la independència és inabastable. L'aplicació pràctica de la mateixa s'ha de trobar en el camp de la política.

LA VIA CONSTITUCIONAL

Tant Catalunya com Escòcia no han estat res si no enginyoses a l'hora de seguir els seus camins constitucionals cap a la independència.

En el període des de la Segona Guerra Mundial, Escòcia ha intentat pactes, peticions, reclamacions de drets, convencions constitucionals i referèndums fins que el Parlament escocès va ser reconvengut el 1999.

El 2014 Escòcia va trobar el sant grial dels processos per assolir la independència: un referèndum constitucional acordat i vinculant que vaig negociar amb Westminster. Sé que alguns a Catalunya en diuen "via escocesa" i lamenten el fet que Espanya no hagi acceptat mai una posició així. Fins i tot, argumenten que això demostra una mentalitat més agradable i justa del Govern anglès en comparació amb l'espanyola. Dues coses que he de dir. Primer no va ser gens fàcil arribar a aquesta posició -l'Acord d'Edimburg- al 2012 i, segon, les circumstàncies actuals en què Westminster ha rebutjat mandats clars i múltiples per a un segon referèndum a Escòcia suggereixen que Londres s'ha mogut ara cap a la posició de Madrid i no a l'inrevés.

Malauradament, el 2014 no vam ser capaços de convèncer els nostres conciutadans perquè fessin aquest pas final, tot i que el procés va donar inici a un període de domini electoral complet de l'SNP.

Un procés acordat no és únic en les formulacions constitucionals del Regne Unit. El programa I de l'annex A de l'acord de Divendres Sant de 1998, que va portar la pau a Irlanda del Nord, conté una disposició perquè una **enquesta** fronterera sobre la unificació es pugui celebrar potencialment a intervals de set anys. Al 1998 es pensava improbable que s'invocaria, en cap escala de temps previsible. Ara és una possibilitat viva i creixent.

En el període des de la represa de la Generalitat, Catalunya havia estat més inventiva que Escòcia - amb els referèndums populars, el referèndum consultiu, referèndum legislatiu, freqüents manifestacions massives i una Declaració d'Independència (tot i que lliurada de manera desmesurada) i apel·la a la jurisdicció internacional per observar les regles d'observança democràtica del dret a l'autodeterminació.

De fet, la primera apel·lació a les recentment formades Nacions Unides des de Catalunya va ser l'any 1945 i, de fet, seguia els anteriors intents de considerar el cas de Catalunya per part de l'antecessora Societat de Nacions. El

recurs del Consell Nacional Català a San Francisco. La conferència va ser poderosa, persuasiva i paga la pena llegir-la;

Als Estats Units d'Amèrica, al Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord, a la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques i a la República de la Xina, patrocinadors de la Conferència de les Nacions Unides sobre Organització Internacional a San Francisco: Tant com Catalunya (malgrat la seva subjugació actual sota Espanya) és una nació ben definida (1), com demostra la seva història, les seves característiques etnològiques, la seva llengua particular, la seva pròpia literatura i cultura, les seves lleis específiques, els seus costums i tradicions i, sobretot, la seva voluntat permanent i manifesta i el seu desig de recuperar la sobirania nacional; En la mesura que Catalunya no pot, en justícia, ser qualificada com a neutral ni jurídicament com a Aliada, tot i que és una nació amable encara ocupada pel nazifeixisme; En tant que, d'altra banda, les institucions jurídiques representatives de Catalunya ja no existeixen (el seu president Lluís Companys ha estat executat per Franco (2) Nosaltres, doncs, davant d'aquestes circumstàncies especials i de la posició única de Catalunya, en vista que Catalunya és una de les poques nacions que queden a Europa els drets nacionals de les quals encara no han estat reconeguts, CATALUNYA SERÀ CONSIDERADA UN CAS ESPECIAL i com que no pot estar legalment representada ni participar realment en els actes de la Conferència, ES PERMETRÀ PRESENTAR I ARXIVAR LA SEGÜENT APEL·LACIÓ A LES NACIONS UNIDES davant els seus representants a San Francisco.***

Nova York, 14 d'abril de 1945

En el cas d'Escòcia hem estat apel·lant als organismes internacionals des de la Declaració d'Arbroath de 1320 quan els nobles, els barons i tota la Comunitat del Regne d'Escòcia van informar al Papa Joan 22 que;

"Mentre un centenar de nosaltres seguim vius, mai no ens posarem en cap condició sota domini anglès. En realitat no és per glòria, ni riqueses, ni honors, que estem lluitant, sinó per la llibertat - per això sol, al qual cap home honest renuncia sinó amb la vida mateixa".

La Declaració d'Arbroath va tenir èxit, més que la crida de les Nacions Unides des de Catalunya. No obstant això, la diferència va ser -a part de 625 anys- que l'apel·lació escocesa es va fer des d'una posició d'independència de facto establerta en el camp de batalla.

Aquests dos exemples diversos demostren que els organismes internacionals tendeixen a no oferir la solució als moviments nacionals: tendeixen a re-

conèixer-vos després dels fets. L'aixecament pesat s'ha de fer a nivell domèstic.

Considerem la manca de reacció governamental internacional davant la repressió de l'estat espanyol pel referèndum del 1r d'octubre. El sentiment popular arreu d'Europa era amb Catalunya, però el poder estatal i establert no ho era. Hi va haver algunes excepcions. Jo personalment vaig estar present al Consell d'Europa el 2017 quan el president en funcions va condemnar la policia espanyola en obrir un ple. No obstant això, aquesta va ser, de fet, l'excepció. En el cas de la Unió Europea en particular, les institucions van posar els ulls clucs davant les agressions antidemocràtiques a la llibertat d'expressió. En excepció del Govern Belga del moment. La raó és senzilla. Espanya era i és un membre lleial de la Unió Europea i aquest organisme actua no per principis sinó per "realpolitik".

De la mateixa manera, tot i que el cas escocès genera una gran simpatia a Brussel·les pel que fa al Brexit, les institucions estaven disposades a crear i insistir en una relació especial per a Irlanda del Nord, però no per a Escòcia. La raó - en part per respectar el procés de pau a Irlanda del Nord - però molt més perquè el cas d'un tractament especial va ser defensat per un altre estat membre, República Irlandesa, mentre que el Regne Unit s'ha convertit en un estat paritari.

El missatge és que, tot i que les apel·lacions democràtiques a l'autoritat internacional poden ser útils com a part del procés d'independència, no donaran la resposta a les ambicions catalanes o escoceses. Per citar un dramaturg anglès;

"No està en les estrelles el sostenir el nostre destí sinó en nosaltres mateixos"

QUÈ S'HA DE FER

M'encanta el títol del pamflet de Lenin perquè recorda a tots els revolucionaris, que el mateix mestre de les revolucions se centrava no sols en la teoria revolucionària sinó en l'aquí i l'ara de l'aplicació pràctica de la política.

Certament, alguns nacionalistes a Escòcia (i sospito que a Catalunya) se centren en les seves ambicions d'independència amb l'exclusió de gairebé tot el que passa a l'estat en general i, internacionalment. En general, aquest no ha estat el cas a Irlanda que, des dels temps del "gran alliberador" Daniel O'Connell, sempre ha estat molt conscient que "la dificultat d'Anglaterra és l'oportunitat d'Irlanda"

De fet, el flux i reflux de la política a l'estat amfitrió i el llenç internacional més

ampli són crucials per determinar els moments en què els assumptes s'han de posar damunt la taula. Per exemple, l'acte d'autolesió de l'estat al 2016 amb la votació pel Brexit va proporcionar els mitjans i el moment per tornar a fer avançar el nacionalisme escocès de manera decisiva. Perquè no es va fer això és un enigma encara avui.

No puc oferir una proscripció garantida per a l'assoliment de la independència. Si pogués, Escòcia seria un estat independent, però puc suggerir alguns requisits que facin més probable l'èxit.

En primer lloc, construir sobre bases segures d'una cultura nacional vibrant. Les tres nacions: Irlanda, Escòcia i Catalunya han complert aquest requisit. La identitat comunitària en tots tres és poderosa i permanent i més gran que en molts estats i en tots tres la lluita per defensar la llengua o la cultura continua.

En segon lloc, seguir una via constitucional pacífica, sigui quina sigui la provocació i la temptació. Això ho ha fet Escòcia i Catalunya també des del període feixista i Irlanda des del procés de pau de 1998. Ens poden infligir la violència i el poder de l'estat però mai, sota cap circumstància, correspondre.

En tercer lloc, preparar una visió que justifiqui la independència no només com un acte en si mateix, sinó pel que suposarà per a la societat futura, que suposarà per a una contribució a la humanitat en general, com canviarà la societat per a millor. Per exemple, alguns de l'SNP actual creuen que s'hauria d'arribar a un acord sobre l'estacionament de la major concentració d'armes de destrucció massiva a sòl escocès. No pot ser. La independència requereix la reivindicació d'un enfocament diferent sobre les armes de destrucció massiva i, de fet, dels camps armats d'interès estatal en què un cop més s'està dividint el món.

En quart lloc, assegurar tants mitjans alternatius de comunicació com sigui possible. En algun moment hi haurà una prova de força per afirmar la democràcia comunitària contra el poder estatal. Irlanda es troba en la millor posició amb òrgans informatius respectats amb abast internacional que recolzen la unitat irlandesa, Catalunya té una premsa i un discurs polític animat, Escòcia encara es troba en la pitjor posició amb una forta infraestructura de xarxes socials independentistes, però amb els mitjans de comunicació més ben posicionats amb una adherència total amb l'unionisme i el poder estatal.

En cinquè lloc, mantenir els moviments nacionals sensibles al canvi social i econòmic i a l'avantguarda de la proposta de solucions alternatives. L'ordre establert del món occidental està patint una sèrie de crisis, la darrera de les quals és l'estancament provocada per les conseqüències de la pandèmia i la inflació dels recursos accentuada per la invasió russa d'Ucraïna. En aquesta

estructura, les grans empreses privades s'enriqueixen a costa del consumidor i del ciutadà. Els models econòmics alternatius de propietat pública i comunitària, en particular de les indústries basades en recursos naturals, són posicions que els moviments nacionals haurien de promoure, tot en contra l'amenaça existencial del canvi climàtic.

En sisè lloc, fer complir la confiança en les estructures delegades és important per generar confiança en la capacitat de dirigir un estat. A Irlanda, el Sinn Féin té l'avantatge de l'oposició política als partits establerts en un moment de crisi econòmica a la República, mentre que les estructures delegades a Irlanda del Nord estan en suspens com a resultat de la intransigència unionista. A Escòcia, el govern descentralitzat de l'SNP està sota pressió sobre una sèrie de qüestions de mala administració. De la mateixa manera, a Catalunya, el govern autonòmic està assetjat per la decepció pel fracàs institucional del moviment del Primer d'Octubre i la confusió sobre el camí a seguir.

Setè i últim. La qüestió del lideratge. Cap lideratge del moviment nacional pot garantir l'èxit. El que ha de fer el lideratge és proporcionar l'estratègia i la circumstància en què l'èxit és possible. No hi ha res pitjor que augmentar les expectatives i no tirar endavant. L'estratègia a Irlanda sembla millor ubicada amb el Sinn Féin, que ara és el partit líder al nord i el govern a l'espera al sud. A Escòcia l'SNP és electoralment dominant, però l'estratègia d'independència és problemàtica. A Catalunya, el moviment requereix fer front a la manca de seguiment fet per la classe política a l'impressionant suport popular per traçar les noves i exitoses estratègies que han de venir.

CONCLUSIÓ

Durant el segle passat, les perspectives d'independència nacional irlandesa, catalana i escocesa s'han apropat substancialment.

Tots tres moviments s'han embarcat en viatges que abans es pensaven impossibles, ara es troben dins dels àmbits de la possibilitat. Tots tres tenen reptes per davant si volen trencar el poder de l'estat que bloquejarà la seva via democràtica.

El dret a la independència és absolut però la realitat s'ha de combatre i guanyar-la en l'àmbit de l'estatus. Cal pensar amb claredat perquè, cap d'ells o tots tres, siguin ben aviat benvinguts a la comunitat de nacions.

Es requereix un major contacte i intercanvi d'estratègies amb aquests i altres moviments pacífics en nacions sense estat, per oferir un suport mutu que ajudi a cada nació que s'embarca en la lluita per trobar noves oportunitats de decisió nacional.

Moltes gràcies.